

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: L. Bagrin)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, A. Bostan, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

21 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Nicolae Daniliuc,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Daniliuc
împotriva Ministerului Justiției, Guvernului Republicii Moldova, Procuraturii
Generale, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Finanțelor cu privire
la repararea prejudiciului material și moral cauzat,
împotriva deciziei din 25 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 09 septembrie 2019, Nicolae Daniliuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Guvernului Republicii Moldova, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Finanțelor, prin care a solicitat încasarea din bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 2 000 de euro cu titlu de prejudiciul material, a sumei de 500 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin erorile săvârșite în procesul penal de către procurori și instanța de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 21 ianuarie 2011 în procedura Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a parvenit spre examinare cauza penală de învinuire a Olgăi Coromciuc ș.a. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

A indicat că în cadrul procesului penal sus indicat a fost înaintată acțiune civilă, în cadrul căreia reclamantul Daniliuc Nicolae avea calitate de parte vătămată.

A remarcat că nu se cunoaște finalitatea cauzei penale nominalizate, deși au trecut deja 8 ani și 8 luni.

Reclamantul și-a întemeiat acțiunea în temeiul art. 8 din Declarația universală a drepturilor omului, art. 14 din pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 1, 6, 41 CEDO, art. 1 al Protocolului adițional CEDO, Convenției cu privire la agențiile private de ocupare nr. 181 din 19.06.1997, art. 1, 20, 53 din Constituția RM, art. 11, 14 din Codul civil, Legea cu privire la protecția consumatorului nr. 105 din 13.03.2003.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 25 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Daniliuc Nicolae și s-a menținut hotărârea din 29 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că Daniliuc Nicolae a invocat în cererea de chemare în judecată, în calitate de circumstanță de fapt nefinalizarea cauzei penale care durează deja de 8 ani și 8 luni.

În acest sens, dreptul la un proces judiciar realizat în termen rezonabil este un drept protejat de art. 6 par. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Instanța de apel a notat că respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror. Iar, odată cu adoptarea Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, s-a creat un mecanism la nivel național care are ca scop asigurarea respectării termenului rezonabil în procesele judiciare, s-a instituit un procedeu juridic prin care se asigură persoanei interesate posibilitatea de a solicita atât urgentarea desfășurării urmăririi penale, cât și de a încasa compensația pentru prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil în acest sens, normă legală aplicată și de către instanța de fond, dar neinvocată de către reclamant la înaintarea acțiunii.

Instanța de apel a remarcat că, pentru pornirea procesului judiciar pe o anumită cauză civilă nu este suficient ca persoana să dețină dreptul la acțiune, fiind necesar și să-l realizeze în modul cerut de lege, cu respectarea de către reclamant a ordinii procesuale prevăzute de lege pentru adresarea în instanță cu cerere de chemare în judecată.

Conform dispozițiilor art. 1 alin. (3) a Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

În temeiul hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20 ianuarie 2015, § 41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Conform art. 1398 alin. (1) Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Iar, conform prevederilor art. 14 alin. (1) Cod civil, doar persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.

La 21 august 2020, Nicolae Daniliuc a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, precum și probele prezentate, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, în susținerea recursului s-au indicat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând totodată conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 25 iunie 2020.

Astfel, recursul declarat la 21 august 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Examinând temeiurile recursului declarat de Nicolae Daniliuc, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Nicolae Daniliuc nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Nicolae Daniliuc, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Nicolae Daniliuc, împotriva deciziei din 25 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat